

ע"פ 5262/21 - קאיד אבו סבילה נגד מדינת ישראל

בית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פליליים

ע"פ 5262/21

לפני:

כבוד השופט י' אלרון
כבוד השופט ע' גרוסקופף
כבוד השופטת ג' כנפי-שטייניץ

המערער:

קאיד אבו סבילה

נ ג ד

המשיבה:

מדינת ישראל

ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בבאר
שבע בתפ"ח 50815-10-19 מיום 3.6.2021 שניתן
על ידי השופטים י' רז-לוי, ג' שלו ו-א' משניות

תאריך הישיבה:

כ"ה בניסן התשפ"ב (26.04.2022)

בשם המערער:

עו"ד ניל סיימון

בשם המשיבה:

עו"ד עינת גדעוני

פסק-דין

השופט י' אלרון:

1. בית המשפט המחוזי בבאר שבע בתפ"ח 50815-10-19 (השופטת י' רז-לוי, ג' שלו ו-א' משניות) גזר על המערער בגין הרשעתו בעבירה של חבלה בכוונה מחמירה, עונש מאסר בפועל למשך 8 שנים ומחצה, והורה על הפעלת עונש מאסר מותנה בן 8 חודשים התלוי ועומד נגדו, חלקו במצטבר וחלקו בחופף, כך שבסך הכל יישא המערער בעונש מאסר בפועל של 9 שנים, לצד ענישה נלווית. הערעור שלפנינו מופנה כלפי חומרת עונש המאסר בפועל שהושת על המערער.

עיקרי כתב האישום המתוקן

2. כמתואר בכתב האישום המתוקן, ביום 9.10.2019 בשעות הערב, המתלונן, אשר לו היכרות מוקדמת עם המערער, נהג בטרקטור לכיוון אורוות סוסים הנמצאת מחוץ ליישוב שגב שלום. משחשב המתלונן כי נגרם לו תקר בגלגל ועצר את הטרקטור, ניגש אליו המערער וצילם אותו בטלפון הנייד. המתלונן שאל את המערער מדוע הוא מצלמו, ובתגובה המערער הכחיש ושאל לפרש מעשיו באזור.

בהמשך לאמור, המתלונן פנה לעלות על הטרקטור על מנת לנסוע מהמקום, וכאשר גבו הופנה למערער - הלה שלף סכין משוננת בעלת להב באורך של 23.8 ס"מ, התנפל על המתלונן ודקר אותו מספר פעמים בגבו, בכף ידו השמאלית וכן קטע את אצבע הקמיצה שלו, אשר חלק ממנה נפל לארץ. משהמתלונן התכופף להרימה, המערער דקרו פעם נוספת בגבו העליון עד אשר נפל ארצה. אז ובעוד המתלונן שרוע על הקרקע, המערער המשיך ודקרו מספר פעמים נוספות באזור חזהו, עד אשר עזב את המקום.

המתלונן סבל מדימום מאסיבי, חתכים בצוואר בעומק של 3.5 ס"מ, חתכים בגב העליון ובבית החזה, דימום עורקי שטחי בבית החזה משמאל, ושבר פתוח של אצבע 4 ביד שמאל. המתלונן עבר ניתוח במהלכו חובר חלק האצבע שנקטע, בוצע קיבוע שברים מרוסקים באצבעו, וכף ידו גובסה. הוא אושפז בחדר טיפול נמרץ כשהוא מורדם ומונשם, ושחרר מבית החולים מספר ימים לאחר מכן.

בגין האמור, יוחסה למערער עבירה של חבלה בכוונה מחמירה, לפי סעיף 329(א)(1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: החוק).

ההליך בבית המשפט המחוזי

3. המערער הורשע על פי הודאתו בעובדות כתב האישום המתוקן, במסגרת הסדר טיעון אשר לא כלל הסכמה לעניין העונש.

4. בגזר דינו, בית המשפט המחוזי נתן דעתו ל"תרבות הסכין", אשר אין לגלות כלפיה סבלנות; לצורך בהחמרת הענישה בגין עבירות מסוג זה; ולערכים המוגנים שנפגעו בעקבות ביצוע העבירה, ובכלל זה שלמות הגוף והנפש של המתלונן, והגנה על שלומו וביטחונו. כן הודגשה חומרתה הרבה של העבירה, ובפרט משנעשתה תוך שימוש בנשק קר.

בית המשפט המחוזי הוסיף ועמד על "הנזק הרב שעלול היה להיגרם למתלונן", בשים לב לדקירות המרובות שהמערער דקר אותו בפלג גופו העליון, וכן לנזק שנגרם לו בפועל בשל אובדן הדם הרב והצורך בהתערבות כירורגית דחופה, כמו גם החבלות והתפרים המרובים בגופו. עוד הפנה בית המשפט לעדותו של המתלונן, לפיה האצבע שנקטעה לו במהלך התקיפה וחוברת לאחר מכן נותרה פגומה ומעוותת, וכי אינו יכול ליישרה. הודגש כי המערער תקף את המתלונן ללא התגרות מצדו, וכל חטאו היה כי עצר לתקן תקר בגלגל.

נוכח כל אלו, ובהתחשב במדיניות הענישה הנוהגת, נקבע כי מתחם העונש ההולם בנסיבות המקרה דנן נע בין 7 ל-11 שנות מאסר בפועל, לצד ענישה נלווית.

5. בעת קביעת עונשו בתוך המתחם, בית המשפט המחוזי שקל לקולה את נסיבות חייו הקשות של המערער, כפי שפורטו בהרחבה בחוות הדעת הפסיכיאטרית ובחוות הדעת של ועדת האבחון שהוגשו בעניינו. כעולה מהן, למערער יכולות אינטלקטואליות ושיפוטיות נמוכות, והוא נעדר כישורי חיים בסיסיים, אינו יודע קרוא וכתוב, ובן למשפחה פוליגמית, הכוללת את אביו המנוח, שתי הנשים להן היה נשוי ו-26 ילדים.

עוד נשקלה לזכות המערער, הודאתו בכתב האישום המתוקן, ונקבע כי הגם שנעשתה לאחר שהמתלונן העיד, היא עדיין מבטאת "נטילת אחריות מסוימת" והכרה בעוול שגרם לאחר.

לחומרה, בית המשפט המחוזי ציין את עברו הפלילי המכביד של המערער, הכולל 8 הרשעות קודמות ובכלל זה ריצוי עונשי מאסר בפועל. הודגש, כי העבירות בהן המערער הורשע בעבר, רבות ומגוונות, וביניהן עבירות אלימות לרבות פציעה והחזקת סכין, עבירות רכוש וסמים. כן נשקלה העובדה כי העבירה בוצעה על ידו בעוד תלוי ועומד נגדו עונש מאסר מותנה בגין הרשעתו האחרונה, אשר כללה בין היתר, הרשעה בעבירה של החזקת סכין.

6. מכלל שיקולים אלו, ולנוכח "מאפייניו הייחודיים" של המערער, כמו גם הקשיים והמגבלות העולים מחוות הדעת שניתנו בעניינו, בית המשפט המחוזי מיקם את עונשו של המערער "מעט מתחת לאמצע" המתחם, וגזר עליו עונש מאסר כולל של 9 שנים לריצוי בפועל במסגרתו הופעל עונש מאסר מותנה, חלקו בחופף וחלקו במצטבר; 12 חודשי מאסר על תנאי לבל יעבור עבירת אלימות מסוג פשע, למשך 3 שנים; 6 חודשי מאסר על תנאי לבל יעבור עבירת אלימות מסוג עוון, למשך 3 שנים; וכן פיצוי למתלונן בסך 50,000 ש"ח.

טענות הצדדים בערעור

7. במוקד הערעור טענת הסנגור באשר למצבו הקוגניטיבי של המערער, ובכלל זה היותו "בעל הנמכה קוגניטיבית" עם כושר "שיפוט נמוך" ו"קושי בקשרים חברתיים", כעולה מחוות דעת ועדת האבחון. לשיטת הסנגור, בית המשפט המחוזי לא נתן משקל מספק למצב דברים זה, ומשכך ראוי להקל בעונשו. עוד טוען הסנגור, כי פסקי הדין אליהם הפנה בית משפט קמא בגזר דינו, אף הם מלמדים על כך שהעונש שהושת במקרה דנן, חמור יתר על המידה.

8. מנגד, המשיבה סומכת את ידיה על גזר דינו של בית המשפט המחוזי. בניגוד לטענת המערער, נטען כי מצבו הקוגניטיבי הובא בחשבון במספר אופנים - הן מאחר שהטעם המרכזי לכך שהוסכם על הסדר טיעון היה מצבו זה, ולפיכך המערער נאשם בעבירה נשוא כתב האישום המתוקן ולא בעבירה חמורה יותר; והן בבחירת בית משפט קמא למקם את עונשו בחלק התחתון של מתחם העונש ההולם, חרף עברו הפלילי, וכן להורות על הפעלת עונש המאסר המותנה שהיה תלוי ועומד נגדו, חלקו בחופף וחלקו במצטבר.

הודגש, כי בסופו של יום המערער נמצא כשיר לעמוד לדין, ועל כן אין הצדקה להקל בעונשו בהתחשב
עמוד 3

בנסיבותיו החמורות של המקרה. עוד נטען, כי הפיצוי למתלונן אשר סובל מכאבים ומפוסט טראומה טרם שולם, וכי גם מטעם זה יש לדחות את הערעור דנן.

דין והכרעה

9. לאחר ששקלתי את טיעוני באי כוח הצדדים, אלו שבכתב ואלו שבעל פה, הגעתי לכלל מסקנה כי דין הערעור להידחות.

נקודת המוצא לדיון היא כי אין זה מדרכה של ערכאת הערעור להתערב בחומרת העונש שהשיתה הערכאה הדיונית, אלא אם ניכרת סטייה מהותית ממדיניות הענישה הנוהגת בנסיבות דומות, או אם מתעורר חשש לעיוות דין או אי צדק מהותי (ע"פ 1745/20 עקל נ' מדינת ישראל, פסקה 21 (11.2.2021); ע"פ 642/22 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 4 (28.4.2022); ע"פ 5407/21 דלאשי נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (15.2.2022)). עניינו של הערעור שלפנינו אינו בא בגדרם של אותם מקרים חריגים, כפי שיבואר להלן.

10. חומרת העבירה והנסיבות שבהן בוצעה, ברורות ומדברות בעד עצמן. המערער ניגש אל המתלונן כשש אל"י קרב, והחל לדקור אותו באמצעות סכין משוננת גדולת מידות שהייתה ברשותו מבעוד מועד.

אכזריותו של המערער נלמדת מן העובדה כי לא חדל ממעשי הדקירה אף לאחר שקטע את אחת מאצבעות המתלונן, וכשזה המבוהל התכופף להרימה, המערער דקרו בגבו עד אשר נפל ארצה. גם אז המשיך במעשיו ודקר את המתלונן שוב ושוב באזור חזהו עד אשר עזב המערער את המקום, בהותירו אותו להתבוסס בדמו.

11. מעשי אלימות מחרידים מעין אלו הנעשים באמצעות סכין בפלג גוף עליון של אדם, עלולים להסתיים בתוצאה טראגית בה נגדעים חייו. אין להשלים עם מעשים נפשעים אלה ויש להגן על זכותו הבסיסית של כל הפוסע בהם לשלמות גופו ולתחושת ביטחון. אך לאחרונה ציינתי:

"בית משפט זה הדגיש לא אחת את החומרה הטמונה בעבירות חבלה חמורה, המסכנות את שלום הציבור ובטחונו, תוך עשיית דין עצמי והתעלמות מהוראות חוק, וגורמות פעמים רבות לפגיעות בגוף ובנפש. על מדיניות הענישה לשקף חומרה זו על ידי השתת עונשי מאסר משמעותיים על עבריינים המבצעים עבירות אלימות בכלל, ועל מי שביצע עבירה של חבלה בנסיבות מחמירות בפרט" (ע"פ 6197/20 מדינת ישראל נ' גולאני, פסקה 20 (28.11.2021)).

לא בכדי העונש המרבי בגין העבירה בה המערער הורשע עומד על 20 שנות מאסר, ובכך יש כדי לבטא את עמדת המחוקק ביחס לחומרת עבירה זו (ע"פ 4344/18 גאבר נ' מדינת ישראל, פסקה 4 (16.8.2019)).

12. עוד יש לתת משקל לכך שהמערער ביצע את העבירה תוך שימוש בסכין, לאחר שהרשעתו האחרונה כללה הרשעה בעבירה של החזקת סכין לצד עבירות נוספות של חבלה ופציעה, בגין היה תלוי ועומד נגדו עונש מאסר מותנה בר הפעלה. בהקשר זה, מקובלת עליי קביעתו של בית המשפט המחוזי כי בכך יש כדי ללמד על "תרבות סכין נפסדת"

במעשי המערער (גזר הדין, עמוד 10), וגם נגע רע זה, יש לבער מן היסוד (ע"פ 6557/17 אוהיון נ' מדינת ישראל, פסקה 21 (10.1.2018); ע"פ 7781/12 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 60 (25.6.2013)).

13. כמו כן, איני מוצא לקבל את הטענה כי לא ניתן משקל מספק בגזר הדין למצבו הקוגניטיבי של המערער. אמנם בחוות הדעת הפסיכיאטרית שהוגשה בעניינו נאמר כי הוא "בעל אינטליגנציה נמוכה", אך לצד זאת נקבע כי היה אחראי למעשיו, וביצע את העבירה על רקע "קווי אישיותו האימפולסיביים והתוקפניים". עוד נקבע בחוות הדעת של ועדת האבחון, כי המערער מבדיל "בין טוב לרע, לבין מותר ואסור", וכן מתפקד "ברמה שאינה מוגבלות שכלית התפתחותית".

שיקולים והיבטים אלו מצאו את ביטויים בגזר דינו של בית המשפט המחוזי כנדרש, והוא ראה להקל בעונשו בגין "מוגבלות מסוימת". כך במקום בו מיקם את עונשו בגדרי המתחם, וכך בקביעה כי חלק מעונש המאסר המותנה שהיה תלוי ועומד נגדו, ירוצה בחופף למאסרו הנוכחי. זאת ועוד, בית המשפט המחוזי קבע כי הנתונים העולים מחוות הדעת שהוגשו בעניינו של המערער אינם מצביעים על פגיעה ממשית ביכולתו להבין את הפסול במעשיו, או להימנע מביצועם - וגם מטעם זה לא מצאתי כי קיימת הצדקה להקלה נוספת בעונשו.

14. סיכומי של דבר - התוצאה העונשית שלפנינו לא רק שאינה מקפחת את המערער, אלא אף מקלה עמו ועל כך נהוג לומר כי בית המשפט המחוזי עשה עמו חסד. זאת, בשים לב לנסיבותיו החמורות של אירוע התקיפה, לעברו הפלילי המכביד של המערער אשר לא נרתע מלשוב לסורו חרף המאסרים בפועל שריצה, ומשנסיבותיו האישיות נשקלו בעת גזירת דינו, ואף הביאו להקלה במידת עונשו. כלל היבטים אלו שוקללו בגזר דינו של בית המשפט המחוזי, ואין לפנינו עילה להתערב בתוצאה העונשית לה הגיע.

15. אשר על כן, אציע לחברי ולחברתי כי נדחה את הערעור.

ש ו פ ט

השופט ע' גרוסקופף:

אני מסכים.

ש ו פ ט

השופטת ג' כנפי-שטייניץ:

אני מסכימה.

ש ו פ ט ת

הוחלט כאמור בפסק דינו של השופט י' אלרון.

ניתן היום, ט"ו באייר התשפ"ב (16.5.2022).

ש ו פ ט ת

ש ו פ ט

ש ו פ ט
